

KUNTIEN TUOTTAVUUSVERTAILUN KOOSTE 2010–2019

Verkkojulkaisu on päivitetty **4.9.2020**

Sisällys

1	Johdatus kuntien tuottavuusvertailuun	2
1.1	Miksi tuottavuuden mittaaminen on tärkeää?.....	2
2	Tuottavuusmittarit esittelyssä.....	3
2.1	Tuottavuusmittareiden tulkinnasta.....	3
2.2	Ikäihmisten palvelut	6
2.3	Opetus ja varhaiskasvatus	7
2.4	Tekninen toimi	8
3	Mitattavien palveluiden tuottavuuskehitys vuosina 2010–2019	9
3.1	KOTIHOITO	9
3.2	TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN	12
3.3	VANHAINKOTIHOITO	16
3.4	VUODEOSASTOHOITO (PITKÄAIKAINEN).....	18
3.5	VARHAISKASVATUS.....	20
3.6	PERUSOPETUS JA LUKIOKOULUTUS.....	24
3.7	KATUJEN TALVIHOITO.....	28
3.8	VIHERALUEIDEN HOITO.....	31
3.9	TOIMITILOJEN YLLÄPITO.....	32
3.10	VESIHUOLTO.....	33
4	Tuottavuusvertailun kehittäminen	35
5	Verkko-osoitteet ja yhteystiedot.....	36

1 Johdatus kuntien tuottavuusvertailuun

Kuntaliitto aloitti vuonna 2009 20 suurimman kaupungin tuottavuusvertailun kehittämistarpeen selvittämiseksi projektin, jonka rahoittajina toimivat valtiovarainministeriö, Kuntaliitto sekä kunnat. Projektin tavoitteena oli parantaa tuottavuuskuvaajien grafiikkaa ja tiedonkeruuta, parantaa jo olemassa olevia mittareita ja hankkia lisää palvelun laatua kuvaavaa aineistoa. Projekti päättyi vuonna 2016 ja tuottavuusvertailu siirtyi Kuntaliitto Palveluiden alaisuuteen. Samalla vertailu avattiin kaikille halukkaille kunnille ja kuntayhtymille.

Tuottavuudessa pienet prosentit aiheuttavat suuria summia. Tuottavuuden indeksikäyrät tuovat hyvin esille sen miten pienetkin vuosimuutokset kertautuvat, kun aikaa kuluu. Vaikka palvelutoiminnassa tuottavuuden korottaminen on vaikeaa, nähdään joissakin tapauksissa tuottavuuden nousua. Muutaman prosentin vuosittaiset tuottavuusparannukset kertautua isoiksi säästöiksi.

Palveluiden kokonaiskustannukset usein kasvavat vuosi vuodelta, mutta tuottavuus voi silti parantua, esimerkiksi volyymin kasvaessa. Silloin voidaan tarkastella, kuinka paljon enemmän kustannukset olisivat kasvaneet ilman tuottavuuden kasvua. Kunnat voivat näyttää yhteisesti sovitulla mittareilla oman kehityksensä tulokset. Kasvanut volyymi tai palvelutason laadun korotukset voidaan muutoin tulkita virheellisesti tuottavuuden laskuksi.

1.1 Miksi tuottavuuden mittaaminen on tärkeää?

Tuottavuuden mittaaminen tuottaa arvokasta tietoa eri palveluiden tilasta ja niiden kehityksestä. Palvelun suoritteet on laskettu samalla tavalla vuodesta toiseen, joten vuodet ovat keskenään vertailukelpoisia. Tällöin eri palvelujen indeksien ajallinen tarkastelu on mielekästä.

Tuottavuusvertailun tuloksia voi hyödyntää kunnan talousarvion tuottavuustavoitteiden asettamisessa ja tarkastuslautakunnan tuloksellisuusarvioinnissa. Kunta voi asettaa kullekin palvelulle tuottavuustavoitteen ja tuottavuusvertailun avulla seurata sen toteutumista. Vertailun avulla kuntaan saadaan vietyä tuottavuusajattelun ja -johtamisen malli, jolloin voidaan paneutua eri palveluiden tuottavuuskehitysten syihin. Vertailun sisällön tarkastelu sopii hyvin myös kunnan luottamushenkilöille.

Tuottavuusvertailu mahdollistaa kunnan eri palveluiden tulosten vertailun muihin mukana oleviin kuntiin. Muiden kuntien myönteinen menestys kirittää myös oman kunnan palveluita kohti tehokkaampaa tuottavuutta.

2 Tuottavuusmittarit esittelyssä

Kuntien tuottavuusvertailu on tilastopalvelu, joka tuottaa palvelukohtaista informaatiota ikäihmisten, opetuksen ja teknisen toimen palveluiden taloudellisesta tuottavuudesta sekä laadusta. Vertailussa tuottavuudella tarkoitetaan taloudellista tuottavuutta eli kustannusten ja suoritteiden suhdetta. Taloudellisen tuottavuuden rinnalla seurataan palvelun laatua ja vaikuttavuutta indikoivia muuttujia.

2.1 Tuottavuusmittareiden tulkinnasta

Taloudellista tuottavuutta kuvataan reaalian yksikkökustannuksen muutoksena ajassa. Panosten laskennassa on huomioitu rahan arvossa tapahtuvat muutokset. Kustannukset on deflatoitu julkisten menojen hintaindeksillä (Tilastokeskus). Suoritteet perustuvat tuotteistukseen ja olosuhdetekijät pyritään huomioimaan mahdollisimman hyvin. Palveluun liittyvät tuotteet saatetaan vertailukelpoisiksi kustannuspainokertoimien avulla. Näin eriarvoiset tuotteet saadaan vertailukelpoisiksi ja laskettua osaksi tuotosta.

Määritelmien osalta on olennaista, että kunta käyttää samaa määritelmää vuodesta toiseen, koska tuottavuuden laskennassa tietoja verrataan aikasarjana. Toinen tärkeä asia on, että toiminta- ja kustannustiedot vastaavat toisiaan eli kustannustietoihin lasketaan vain suoritteiden tuottamisesta aiheutuneet kokonaiskustannukset (aiheuttamisperiaate), jotka sisältävät myös vyörytykset sekä sisäiset menot. Kaikkien kerättävien palvelujen yksityiskohtaisiin tulkinta- ja täyttöohjeisiin voi tutustua osoitteessa:

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Tuottavuusvertailun_tulkinta_ja_tayttoohjeet_2020.pdf

Tuottavuusvertailun eri palveluiden kehitystä ajassa kuvataan indeksikäyrillä (kuva 1). Perusvuosi saa lähtöarvon 100 (esim. 2010=100). Mikäli indeksikäyrä saa arvon 105, on tuottavuus parantunut viisi prosenttia perusvuoteen nähden. Vastaavasti arvo 95 tarkoittaa, että tuottavuus on heikentynyt viisi prosenttia perusvuoteen nähden.

Tuottavuusvertailussa on eroteltu kunnallisesti tuotettu palvelu ja ostopalvelu toisistaan. Ostopalveluista kerätään suoritemäärä ja kokonaiskustannukset, jotka on laskettu laskutushintaan perustuen. Laskutushinnalla tarkoitetaan bruttokustannuksia mahdollisella laskennallisella arvonnäkökulmalla vähennettynä. Myös siinä tapauksessa, kun kunnan ostopalvelu sisältää tavanomaisen alv:n, tulee alv:n osuus vähentää kokonaiskustannuksista. Ostopalveluihin ei sisällytetä palveluseteleillä järjestetyn palvelun kustannuksia.

Hallintokustannusten osalta täytyy tehdä tarkempia määritelmiä. Osa hallinnon kustannuksista on pelkästään ostopalveluihin kohdistuvia, kuten hankintaprosessista sekä sopimuksen aikaisesta valvonnasta aiheutuvat kustannukset. Tavoitteena on kohdentaa tarkoituksenmukaisella tavalla ostopalvelujen hallinnasta aiheutuvat kustannukset ostopalveluihin.

Palvelujen ostot ovat mukana oman tuotannon kustannuksissa, jos palvelujen kokonaisvastuu on omalla tuotantoyksiköllä (sisältää ns. alihankintana hankitut palvelut). Alihankinnalla tarkoitetaan kunnan oman toiminnan tilaamia, kunnallisia palveluita täydentäviä ostopalveluja. Ostopalvelut välilehteä täytetään vain siinä tapauksessa, että ostetaan tietyn alueen, yksikön tai asiakasryhmän palvelut kokonaisuudessaan.

Laskennallinen tuottavuussäästö kuvaa sitä paljonko kunta säästää (tai menettää) indeksisarjan viimeisenä vuotena kustannuksia (euroa per vuosi), tuottavuusparannusten ansiosta. Absoluuttinen euromäärä kuvaa siis kustannusten määrää, joka tuottavuusparannusten vuoksi jäi syntyneenä kyseisenä vuotena eli paljonko kustannuksia olisi kertynyt enemmän, jos tuottavuus ei olisi parantunut suhteessa vertailuvuoteen. Vertailuvuotena on käytetty indeksisarjan alkuvuotta. Tuottavuussäästö lasketaan siten, että aineiston viimeisen vuoden tuotos lasketaan ensimmäisen vuoden yksikköhinnalla. Näin syntyneestä kustannusten määrästä verrataan toteutuneisiin kustannuksiin. Tuottavuussäästö on laskettu palveluittain (kts. taulukot 4, 5a, 5b, 6, 7, 8 ja 9).

2.2 Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelut otettiin ensimmäisinä palveluina mukaan tuottavuusvertailuun. Ikäihmisten palveluissa mitataan kotihoitoa, tehostettua palveluasumista, vanhainkotihoitoa sekä pitkäaikaista vuodeosastohoitoa (taulukko 1). Valtaosa ikäihmisten palveluista tuotetaan kunnallisena palveluna. Poikkeuksena on tehostettu palveluasuminen, jossa yksityisen ostopalvelun osuus on lähes yhtä suuri kuin kunnallisen tuotannon. Myös palvelusetelien käyttö ikäihmisten palveluissa on lisääntynyt viime vuosina, tosin niiden osuus on vielä alhainen kokonaisuuteen verrattuna.

TAULUKKO 1. Ikäihmisten palveluiden tuotos. Tuotosta verrataan kokonaiskustannuksiin

	Kotihoito	Tehostettu palveluasuminen	Vanhainkotihoito	Vuodeosasto- hoito (pitkäaikainen)
Tuotos:	Välitön asiakastyö tunteina*	Hoitopäivät (asiakkaiden hoitoisuus huomioitu)	Hoitopäivät (asiakkaiden hoitoisuus huomioitu)	Hoitopäivät (asiakkaiden hoitoisuus huomioitu)
Panos:	Palvelun reaalikustannukset			
Laatu:	RAI-mittarin keskeiset muuttujat (esim. toimintakyvyn säilyminen yli 180 vrk hoidossa olevilla)			

*Poikkeuksena Joensuu ja Turku. Näiden kuntien tuottavuus on laskettu hoitokäynneistä

2.3 Opetus ja varhaiskasvatus

Opetuksen palveluista mitataan perusopetusta ja lukiokoulutusta. Varhaiskasvatus puolestaan kattaa päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon. Varhaiskasvatuksen tiedot pohjautuvat hoitopäiviin ja opetuksen tiedot taas oppilaiden ja opiskelijoiden lukumääriin (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen tuotos. Tuotosta verrataan kokonaiskustannuksiin

	Varhaiskasvatus (hoitopäivät)	Perusopetus (oppilaiden lukumäärä)	Lukiokoulutus (opiskelijoiden lukumäärä)
Tuotos:	0–2-vuotiaiden lasten, koko- ja osapäivähoito, 3 vuotta täyttäneiden lasten kokopäivähoito, yli 3-vuotiaiden osapäivähoito, vuorohoito, erityistä tukea saavien lasten lukumäärä	alakoululaiset, yläkoululaiset, erityisopetus (9-vuoden oppivelvollisuus), lisäopetus, maahanmuuttajien valmistava opetus, vieraskieliset, joustava perusopetus (JOPO), muu vammaisopetus (11-vuotinen oppivelvollisuus), vaikea vammaisopetus (11-v ov)*	nuoret opiskelijat, aikuisopiskelijat (tutkintoon johtavat), aineopiskelijat, lukioiden erityistehävät
Panos:	Palvelun reaalikustannukset		
Laatu:	Asiakastyytyväisyys: kunnan oma kysely (asteikolla 1–5)	**Asiakastyytyväisyys	

*Perusopetuksen tuotoksesta on jätetty pois sairaalaopetus

**Tällä hetkellä ei ole mittaria asiakastyytyväisyydelle

2.4 Tekninen toimi

Teknisen toimen palvelut ovat tulleet uusimpina palveluina mukaan tuottavuusvertailuun. Tällä hetkellä vertailussa mitataan katujen talvihoitoa, viheralueiden hoitoa, toimitilojen ylläpitoa sekä vesihuoltoa (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Teknisen toimen palveluiden tuotos. Tuotosta verrataan kokonaiskustannuksiin

	Katujen talvi- hoito (km tai m²)	Viheralueiden hoito (m² tai ha)	Toimitilojen ylläpito (htm²)	Vesihuolto (m³)
Tuotos:	I-hoitoluokka: pääkadut, II-hoitoluokka: kokoojakadut, III-hoitoluokka: tonttikadut, A-hoitoluokka (kevyen liiken- teen väylä), B-hoitoluokka (kevyen liiken- teen väylä), C-hoitoluokka (kevyen liiken- teen väylä)	A1-hoitoluokka: edustusviher- alueet, A2-hoitoluokka: käyttöviheralu- eet, A3-hoitoluokka: käyttö- ja suo- javiheralueet	koulut, päiväkodit, sote-kiinteistöt (sosiaali- ja terveystoimen tilat), liikuntatilat, asunnot, muut tilat	puhdas vesi yhteensä, likainen vesi yhteensä
Panos:	Palvelun reaalikustannukset			
Laatu:	Asiakastyytyväisyys: FCG:n TEKPA-kysely tai kunnan oma kysely		Asiakastyyty- väisyys: kunnan oma kysely	Asiakastyytyväi- syys: aistinva- rainen veden- laatu (veden laatu ja maku hyvä), veden laatuvalitukset (laitoksesta johtuvat)

3 Mitattavien palveluiden tuottavuuskehitys vuosina 2010–2019

Kuntien tuottavuusvertailun tiedot kattavat vuosien 2010–2019 välisen ajan. Vuoden 2019 tuottavuustiedot on nyt päivitetty. Yksittäisen kunnan kannalta on kuitenkin selkeintä käydä katso-massa palvelukohtaiset tuottavuustiedot suoraan tuottavuusvertailun verkkosivuilta osoitteesta:

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu

Tämän julkaisun tiedot voivat hieman poiketa verkkosivujen tiedoista, koska emme valitettavasti ole saaneet kaikilta jäseniltämme tuottavuustietoja riittävän ajoissa. Tuottavuustiedoissa voi olla yksittäisen kunnan kohdalla puutteita, joten päivitämme uudet kuntakohtaiset tiedot aina verkkosivuillemme. Viime kädessä kunta vastaa tietojen oikeellisuudesta.

3.1 KOTIHOITO

Kotihoidolla tarkoitetaan sosiaalihuoltoasetukseen perustuvaa kotipalvelua ja terveydenhuoltola-kiin perustuvaa kotisairaanhoidohoitoa. Tietoihin on laskettu sekä tilapäinen että säännöllinen kotihoito. Kustannuksiin ja suoritteisiin ei lueta kotihoidon tukipalveluita. Kotihoitoon ei myös-kään sisällytetä vanhusten päivähoitoa, mutta siihen luetaan ei-ympäri vuorokautisen hoidon pal-velu- tai senioriasuntoihin (mitoitus alle 0,5) annettu kotihoito. Palveluseleillä järjestetty koti-hoito on ilmoitettu erikseen.

Kunnallinen kotihoito sisältää vuokratyöntekijöiden sekä kunnallisen kotihoidon alihankintana to-teutetun palvelun. Yksityiseksi luetaan ulkoinen palveluntuottaja, joka tuottaa palvelun kokonai-suudessaan esim. maantieteelliselle alueelle ostopalvelusopimukseen perustuen.

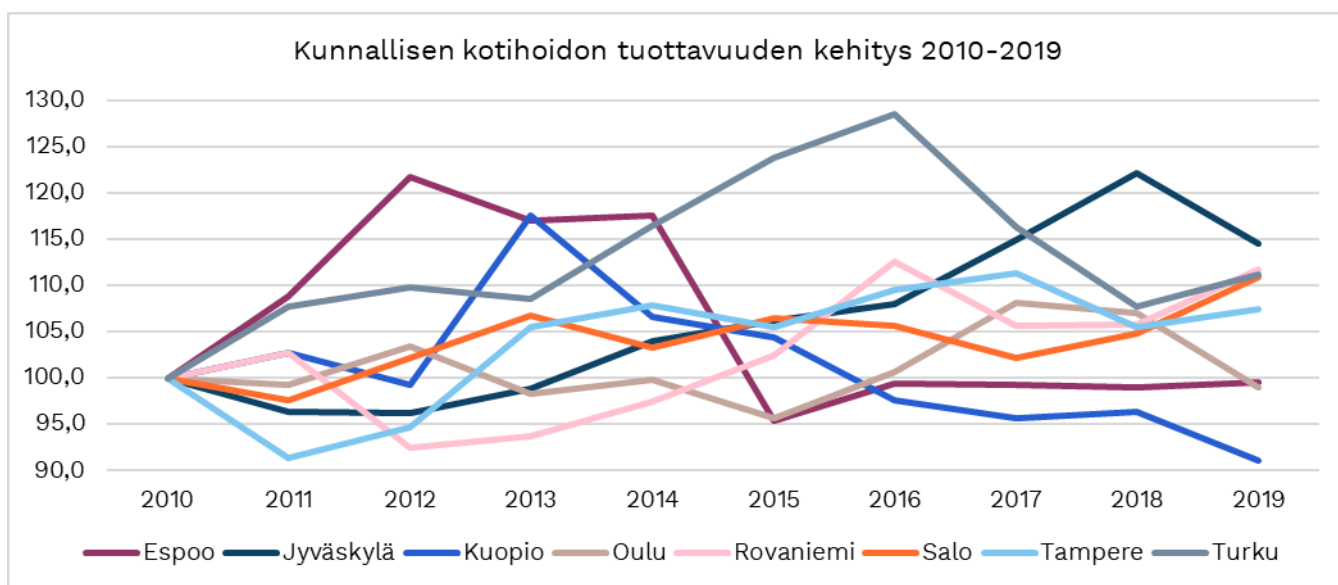
Tuottavuus

Kotihoito on ainoa ikäihmisten palvelukokonaisuus, jossa tuottavuus on noussut keskimäärin kaikkien kuntien osalta vuosien 2010–2019 välisenä aikana. Kunnallisen kotihoidon tuottavuus on parantunut peräti 10,9 prosenttia seurantajakson aikana. Kuntakohtaiset luvut löydät taulukosta 4. Yhteensä sarake on *mediaani* kaikista vertailun kunnista.

TAULUKKO 4. Kunnallisen kotihoidon tuottavuus vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Volyyymi- muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuus- muutos	Tuottavuussäästö
Espoo	+39 %	+39 %	-0,5 %	-0,1 milj €
Joensuu* (13–16)	+38 %	+31 %	+5,2 %	+0,8 milj €
Jyväskylä	+4 %	-9 %	+14,5 %	+2,3 milj €
Kotka* (10–16)	+8 %	-10 %	+19,7 %	+1,7 milj €
Kouvola* (10–17)	+19 %	+15 %	+3,2 %	+0,6 milj €
Kuopio	+148	+172 %	-8,9 %	-2,6 milj €
Lahti* (10–15)	+24 %	+17 %	5,9 %	+1,0 milj €
Oulu	+10 %	+12 %	-1,0 %	-0,3 milj €
Raasepori* (15–18)	+58 %	+35 %	+16,9 %	+1,3 milj €
Rovaniemi	+14 %	+2 %	+11,7 %	+0,6 milj €
Salo	+13 %	+2 %	+10,9 %	+1,3 milj €
Tampere	+89 %	+76 %	+7,4 %	+3,1 milj €
Turku	+38 %	+25 %	+11,1 %	+4,8 milj €
YHTEENSÄ (md)			+10,9 %	

Kunnallisen kotihoidon tuottavuus viimeisen kymmenen vuoden aikana on parantunut prosentuaalisesti (+14,5 %) eniten Jyväskylässä (kuva 3). Vastaavan ajanjakson laskennallinen tuottavuussäästö on 2,3 miljoonaa euroa. Toisin sanoen, kun tuottavuus on noussut, on Jyväskylän kaupunki säästänyt kokonaiskustannuksissa yli kaksi miljoonaa euroa. Saman aikajakson suurin tuottavuussäästö on Turussa (4,8 miljoonaa euroa).

KUVA 3. Kunnallisen kotihoidon tuottavuus vuosina 2010–2019. Kuvaan on otettu mukaan ne kunnat, joiden aikasarja kattaa koko ajanjakson

Jyväskylässä tuottavuus on kasvanut siten, että hoitopäivät ovat lisääntyneet ja samalla kokonaiskustannukset ovat laskeneet. Kotihoidon hoitopäivien määrä onkin kasvanut useissa vertailun kunnissa viimeisen kymmenen vuoden aikana.

3.2 TEHOSTETTU PALVELUASUMINEN

Tehostetun palveluasumisen yksiköitä ovat ne ikääntyneille tarkoitetut palveluasumisyksiköt, joissa henkilökunta on paikalla ympäri vuorokauden. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä on vähintään 0,5 hoitajaa asiakasta kohden.

Tuottavuus

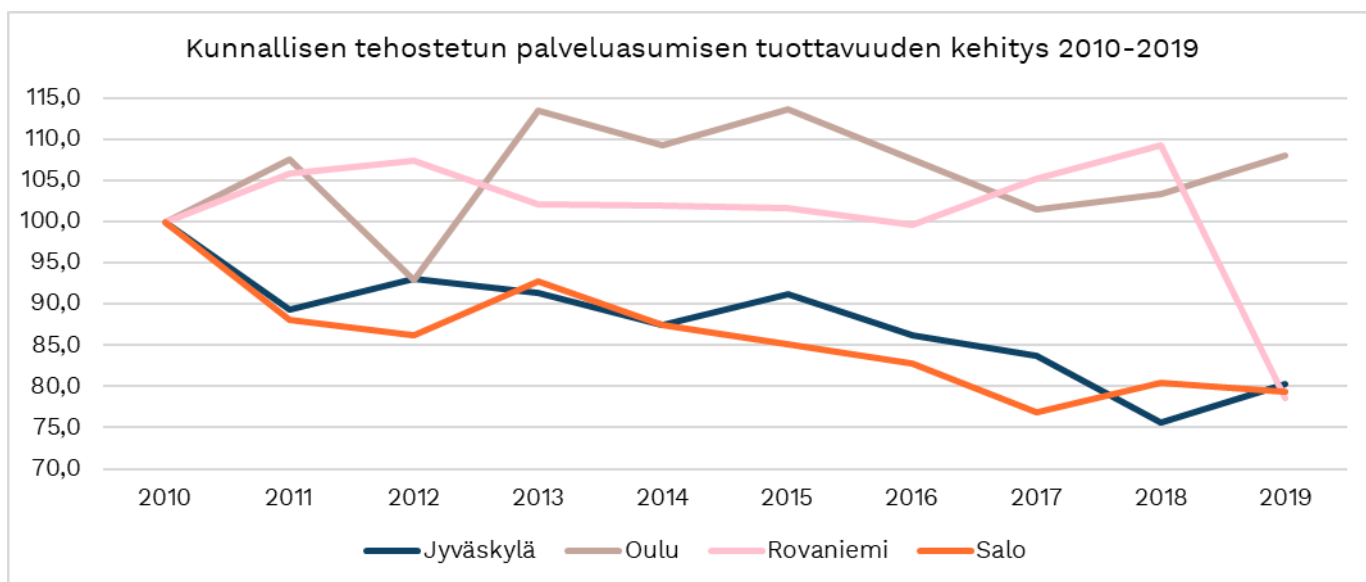
Tehostettua palveluasumista tuotetaan runsaasti ostopalveluna. Osassa kunnista ostopalveluista on siirtynyt asiakkaita kunnalliselle puolelle viime vuosina. Tämä näkyy joidenkin kuntien volyymin huomattavana kasvuna. Kunnallisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus on noussut 3,6 prosenttia vuosien 2010–2019 välisenä aikana. Kuntakohtaiset luvut löydät taulukosta 5A.

TAULUKKO 5A. Kunnallisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Volyyminimuutos	Kustannusten muutos	Tuottavuusmuutos	Tuottavuussäästö
Espoo* (12–19)	+529 %	+456 %	+13,1 %	+2,3 milj €
Joensuu* (10–16)	+1539 %	+1509 %	+1,1 %	+0,4 milj €
Jyväskylä	+48 %	+84 %	-19,7 %	-5,0 milj €
Kotka* (10–16)	+61 %	+83 %	-12,2 %	-1,7 milj €
Kouvola* (10–16)	+29 %	+98 %	-34,6 %	-10 milj €
Kuopio* (11–19)	+253 %	+447 %	-35,4 %	-5,1 milj €
Lahti* (10–15)	+56 %	+39 %	+12,2 %	+3,1 milj €
Oulu	+367 %	+333 %	+8,0 %	+0,8 milj €
Raasepori* (15–19)	+38 %	+33 %	+3,6 %	+0,3 milj €

Rovaniemi	-32 %	-14 %	-21,4 %	-1,4 milj €
Salo	+17 %	+47 %	-20,6 %	-1,8 milj €
Tampere* (14–18)	+184 %	+157 %	+10,8 %	+2,1 milj €
Turku* (14–18)	+197 %	+140 %	+23,7 %	+9,0 milj €
YHTEENSÄ (md)			+3,6 %	

Kunnallisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus on parantunut eniten Turussa (+23,7 %). Kun otetaan huomioon koko aikajakso 2010–2019, on tuottavuus noussut eniten Oulussa (+8,0 %) (kuva 4). Tehostetun palveluasumisen asiakasmäärät ovat saattaneet nousta huomattavan paljon lyhyessä ajassa (esim. Joensuussa). Toisinaan kyse voi olla siitä, että esimerkiksi yksityinen palveluasuminen on muuttunut kunnallisen tuotettavaksi. On myös mahdollista, että kunta on luopunut vanhaonkotihoitosta ja tällöin kerralla on siirtynyt lukuisia uusia asiakkaita tehostettuun palveluasumiseen.

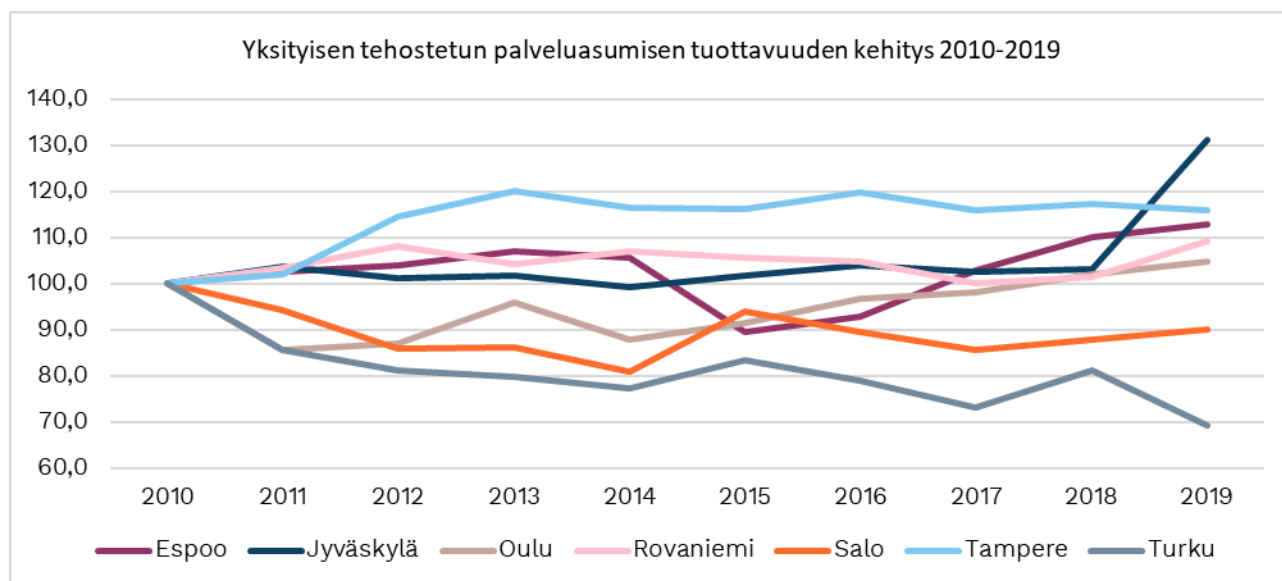
KUVA 4. Kunnallisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus vuosina 2010–2019. Kuvaan on otettu mukaan ne kunnat, joiden aikasarja kattaa koko ajanjakson

Ostopalveluiden määrä on huomattava tehostetussa palveluasumisessa. Useissa kunnissa yksityinen palveluntarjoaja tuottaa enemmän tehostetun palveluasumisen palveluita kuin vastaava kunnallinen toimija. Jäsenkuntien yksityisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus on noussut 9,4 prosenttia vuosien 2010–2019 välisenä aikana. Kuntakohtaiset luvut löydät taulukosta 5B.

TAULUKKO 5B. Yksityisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Volyymi- muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuus- muutos	Tuottavuussäästö
Espoo	+79 %	+58 %	+13,0 %	+6,7 milj €
Joensuu* (10–16)	+5 %	+15 %	-8,5 %	-1 milj €
Jyväskylä	+59 %	+21 %	+31,4 %	+4,3 milj €
Kuopio* (12–19)	+36 %	+16 %	+18,0 %	+2,7 milj €
Oulu	-24 %	-27 %	+5,0 %	+0,4 milj €
Raasepori* (15–19)	+1 %	+13 %	-10,2 %	-0,5 milj €
Rovaniemi	+9 %	-0 %	+9,4 %	+0,8 milj €
Salo	+13 %	+25 %	-9,9 %	-0,4 milj €
Tampere	+136 %	+103 %	+15,9 %	+6,3 milj €
Turku	+29 %	+86 %	-30,8 %	-9,2 milj €
YHTEENSÄ (md)			+9,4 %	

Yksityisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus on noussut eniten Jyväskylässä (+31,4 %). Euroääräisesti suurin tuottavuussäästö on saavutettu Tampereella (+6,3 miljoonaa euroa).

KUVA 5. Kunnallisen tehostetun palveluasumisen tuottavuus vuosina 2010–2019. Kuvaan on otettu mukaan ne kunnat, joiden aikasarja kattaa koko ajanjakson

3.3 VANHAINKOTIHOITO

Vanhainkotihoitolla tarkoitetaan vanhainkoteja ja muita sellaisia vanhustenhoiton yksiköitä, joissa toimitaan laitosperiaatteella ja joista peritään laitoshoidon hoitomaksu.

Tuottavuus

Kunnallisen vanhainkotihoiton tuottavuus on laskenut 6,6 prosenttia vuosien 2010–2019 välisenä aikana. Kuntakohtaiset luvut löydät taulukosta 6.

TAULUKKO 6. Kunnallisen vanhainkotihoiton tuottavuus vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Volyyymi- muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuus- muutos	Tuottavuussäästö
Espoo	-82 %	-77 %	-21,4 %	-1,2 milj €
Jyväskylä	-68 %	-66 %	-6,6 %	-0,5 milj €
Kouvola* (10–17)	-80 %	-61 %	-50,3 %	-6,1 milj €
Kuopio	-57 %	-37 %	-31,6 %	-2,4 milj €
Oulu	-35 %	-16 %	-22,6 %	-5,9 milj €
Raasepori* (15–19)	-44 %	-46 %	+2,2 %	+0,1 milj €
Rovaniemi	-53 %	-38 %	-24,8 %	-0,8 milj €
Salo	-35 %	-35 %	-1,8 %	-0,2 milj €
Tampere	-42 %	-42 %	+1,3 %	+0,3 milj €
Turku	-76 %	-76 %	+2,0 %	+0,2 milj €
YHTEENSÄ (md)			-6,6 %	

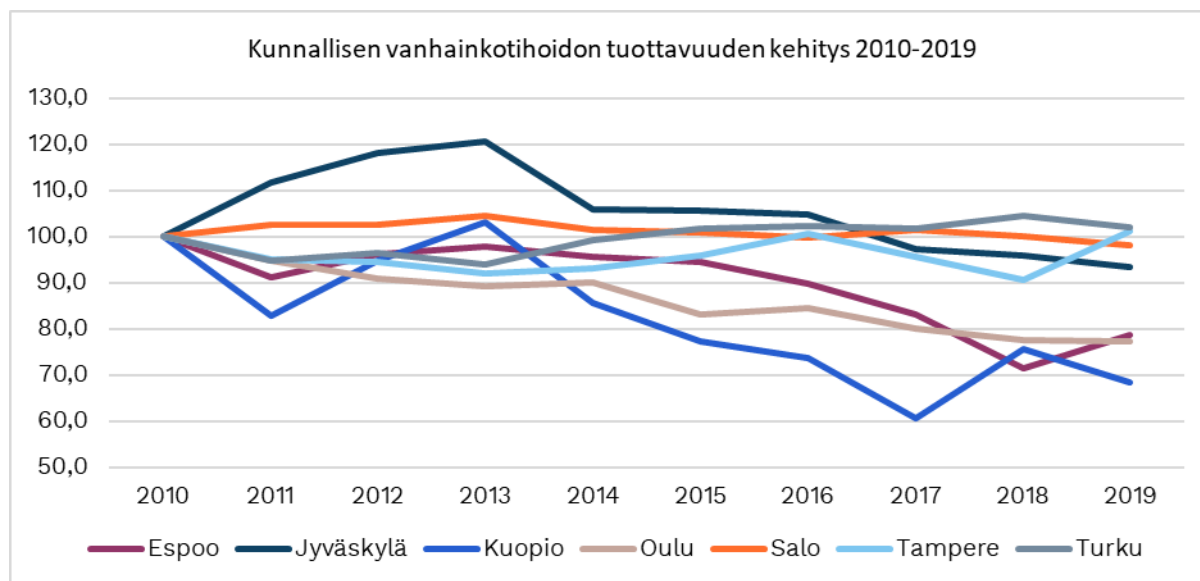
TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

Kunnallisen vanhainkotihoito tuottavuus on kasvanut hivenen Turussa (+2,0 %) ja Tampereella (+1,3 %). Pääosin tuottavuus on laskenut. Tähän on varmasti vaikuttanut merkittävästi asiakasmäärien (volyyymi) pienentyminen suhteellisen lyhyessä ajassa.

KUVA 6. Kunnallisen vanhainkotihoito tuottavuus vuosina 2010–2019. Kuvaan on otettu mukaan ne kunnat, joiden aikasarja kattaa koko ajanjakson

3.4 VUODEOSASTOHOITO (PITKÄAIKAINEN)

Ikäihmisten pitkäaikainen vuodeosastohoito sisältää tietoja terveyskeskusten ja terveyskeskus-sairaaloiden vuodeosastoilla järjestetystä pitkäaikaishoidosta. Pitkäaikaishoidon kesto on yli kolme kuukautta ja se on tarkoitettu vaativaa hoitoa tarvitseville vanhuksille, jotka eivät pärjäisi kotona ja joita ei sijoiteta ympärivuorokautisiin palveluasuntoihin eikä vanhainkoteihin. Useassa kunnassa on luovuttu terveyskeskusten vuodeosastoista kokonaan.

Tuottavuus

Pitkäaikaisen vuodeosastohoidon asiakasmäärät ovat laskeneet selvästi eniten kaikista ikäihmisten palveluista. Kunnallisen vuodeosastohoidon tuottavuus on heikentynyt 14,7 prosenttia vuosien 2010–2019 välisenä aikana. Kuntakohtaiset luvut löydät taulukosta 7.

TAULUKKO 7. Kunnallisen vuodeosastohoidon tuottavuus vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Volyyymi- muutos	Kustannus- ten muutos	Tuottavuus- muutos	Tuottavuussäästö
Joensuu* (10–16)	-65 %	-68 %	+7,2 %	+0,6 milj €
Jyväskylä* (10–16)	+33 %	+31 %	+1,4 %	+0,7 milj €
Kotka* (10–16)	-27 %	+9 %	-27,2 %	-2,9 milj €
Kouvola* (10–17)	-55 %	-44 %	-20,7 %	-1,3 milj €
Kuopio	-37 %	-30 %	-9,7 %	-0,6 milj €
Lahti* (10–15)	-51 %	-45 %	-9,5 %	-1,9 milj €
Oulu	-94 %	-93 %	-13,3 %	-0 milj €
Rovaniemi* (13–19)	-7 %	+11 %	-16,1 %	-1,4 milj €
Salo	-14 %	+11 %	-22,4 %	-2,7 milj €

TUOTTAVUUSVERTAILU

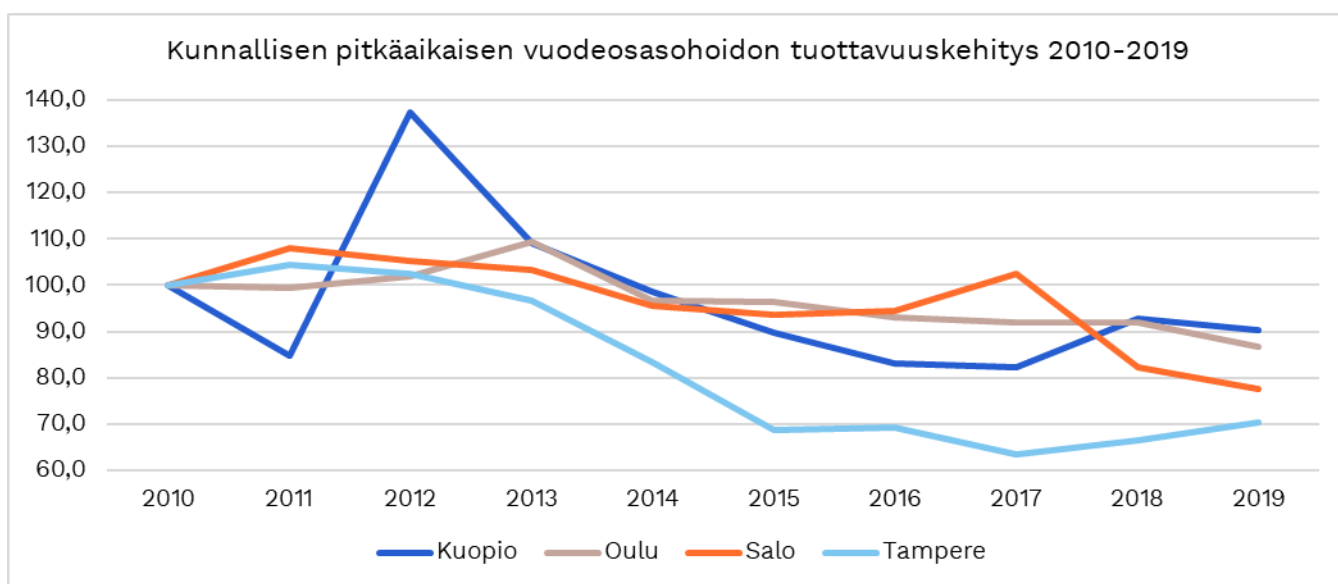
www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

Tampere	-61 %	-45 %	-29,7 %	-5,3 milj €
Turku* (11–19)	-46 %	-46 %	-1,0 %	-0,2 milj €
YHTEENSÄ (md)			-14,7 %	

Pitkääikaisen vuodeosastohoidon tuottavuus on laskenut lähes kaikissa kunnissa (kuva 7). Vuodeosastoja on lakkautettu runsaasti tai niiden toimintaa on yhdistetty esimerkiksi tehostetun palveluasumisen yhteyteen. Esimerkiksi Oulussa vuodeosastojen asiakasmäärät ovat tippuneet yli 90 prosenttia kymmenessä vuodessa. Oulun tapauksessa myös kustannukset ovat alentuneet, joten laskennallinen tuottavuussäästö ei juurikaan jää negatiiviseksi.

KUVA 7. Kunnallisen pitkääikaisen vuodeosastohoidon tuottavuus vuosina 2010–2019. Kuvaan on otettu mukaan ne kunnat, joiden aikasarja kattaa koko ajanjakson

3.5 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus muodostuu päiväkotihoidosta ja perhepäivähoidosta. Varhaiskasvatuksen suoritteena käytettiin aiemmin lapsimääriä. Tämä mittari todettiin epätarkaksi, koska lapsimäärä perustui epäluotettavaan vuoden lopun tilastointipäivämäärään. Tämän vuoksi suorite muutettiin hoitopäiviksi, joka kuvaa paremmin koko vuoden aikana annetun palvelun määrää. Suoritetta tarkennettiin myös siten, että siihen lisättiin vuorohoito ja erityistä tukea saavien lasten lukumäärä. Näin mittari ottaa paremmin huomioon päivähoiton laadussa tapahtuneet muutokset. Päivähoidon suoritteiden painokertoimet pohjautuvat henkilöstömitoituksiin sekä päivähoiton asiantuntijoiden arvioon.

Tuottavuus

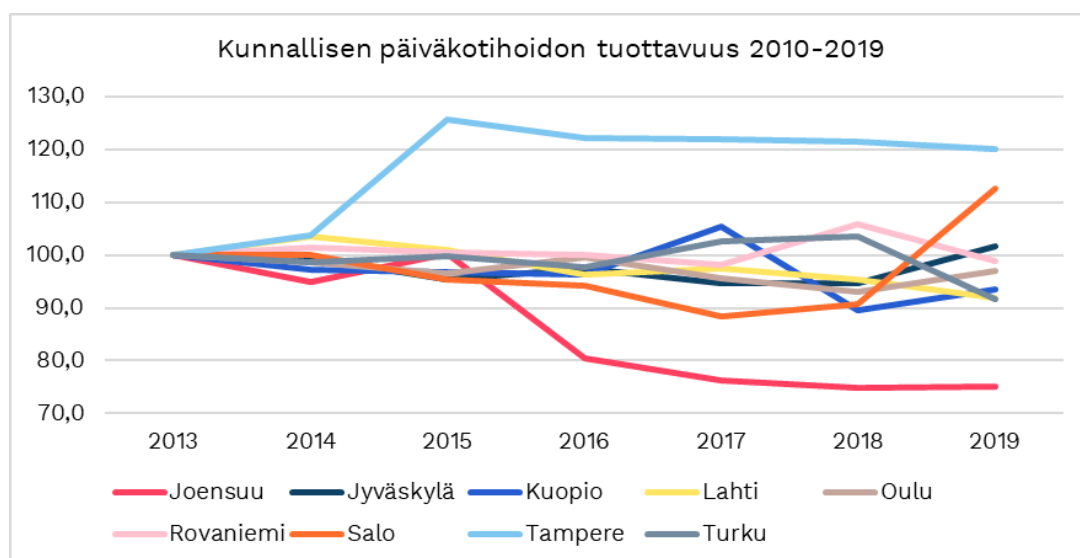
Varhaiskasvatuksen tuottavuuskehitys on ollut keskimäärin melko tasaista, tosin kuntien väliset erot ovat suuria. Vertailun kunnissa vuosien 2013–2019 välisenä aikana päiväkotihoidon tuottavuus on heikentynyt 1,2 prosenttia (taulukko 8) ja vastaavasti perhepäivähoidon tuottavuus on heikentynyt 9,2 prosenttia (taulukko 9). Huomioitavaa on, että tuottavuus on laskettu vuodesta 2013 alkaen. Tuottavuusvertailun verkkosivuilla kuntakohtainen lähtövuosi voi kuitenkin olla aikaisintaan vuosi 2010.

TAULUKKO 8. Päiväkotihoidon tuottavuus vuosina 2013–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Hoitopäivien muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuusmuutos	Tuottavuussäästö
Espoo* (14–19)	+30 %	+25 %	+4,1 %	+7,0 milj €
Joensuu	-2 %	+31 %	-24,8 %	-7,6 milj €
Jyväskylä	+18 %	+16 %	+1,6 %	+1,1 milj €
Kotka* (13–16)	-14 %	+3 %	-16,5 %	-3,1 milj €
Kouvola* (13–16)	+4 %	-3 %	+7,6 %	+2,0 milj €
Kuopio	+24 %	+33 %	-6,5 %	-3,6 milj €

Lahti	+14 %	+24 %	-8,2 %	-4,0 milj €
Oulu	+4 %	+7 %	-2,9 %	-2,8 milj €
Raasepori* (15–19)	+12 %	+7 %	+4,8 %	+0,7 milj €
Rovaniemi	-11 %	-10 %	-1,2 %	-0,4 milj €
Salo	-2 %	-14 %	+12,7 %	+2,7 milj €
Tampere	+39 %	+16 %	+20,0 %	+20,3 milj €
Turku	-2 %	+7 %	-8,3 %	-5,9 milj €
YHTEENSÄ (md)			-1,2 %	

Päiväkotihoidon hoitopäivien määrä on pysytellyt melko samalla tasolla, tosin useammassa kunnassa hoitopäivien määrä on kasvanut huomattavasti. Tähän voi myös vaikuttaa kunnan subjektiivisen päivähoiton rajoituksen poistaminen, jolloin hoitopäivien määrä on kasvanut lyhyessä ajassa. Sen sijaan perhepäivähoidon hoitopäivien määrä on laskenut huomattavasti lähes kaikissa kunnissa. On hyvä muistaa, että taulukot esittelevät ainoastaan kunnallisen päiväkotij- ja perhepäivähoidon tietoja. Kunnissa on myös runsaasti yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta.

KUVA 8. Kunnallisen päiväkotihoidon tuottavuus vuosina 2013–2019

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

TAULUKKO 9. Perhepäivähoidon tuottavuus vuosina 2013–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkittävät kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

KUNTA	Hoitopäivien muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuusmuutos
Espoo* (14–19)	-35 %	-32 %	-5,2 %
Joensuu	-30 %	-44 %	-30,3 %
Jyväskylä	-65 %	-65 %	-0,8 %
Kotka* (13–15)	-13 %	-4 %	-9,6 %
Kouvola* (13–16)	-44 %	-40 %	-8,0 %
Kuopio	-20 %	+1 %	-20,6 %
Lahti	-38 %	-33 %	-8,6 %
Oulu	-72 %	-69 %	-11,0 %
Raasepori* (15–19)	-54 %	-45 %	-15,3 %
Rovaniemi	-65 %	-61 %	-9,2 %
Salo	-46 %	-58 %	+29,2 %
Tampere	-72 %	-68 %	-12,3 %
Turku	-53 %	-54 %	+1,3 %
YHTEENSÄ (md)			-9,2 %

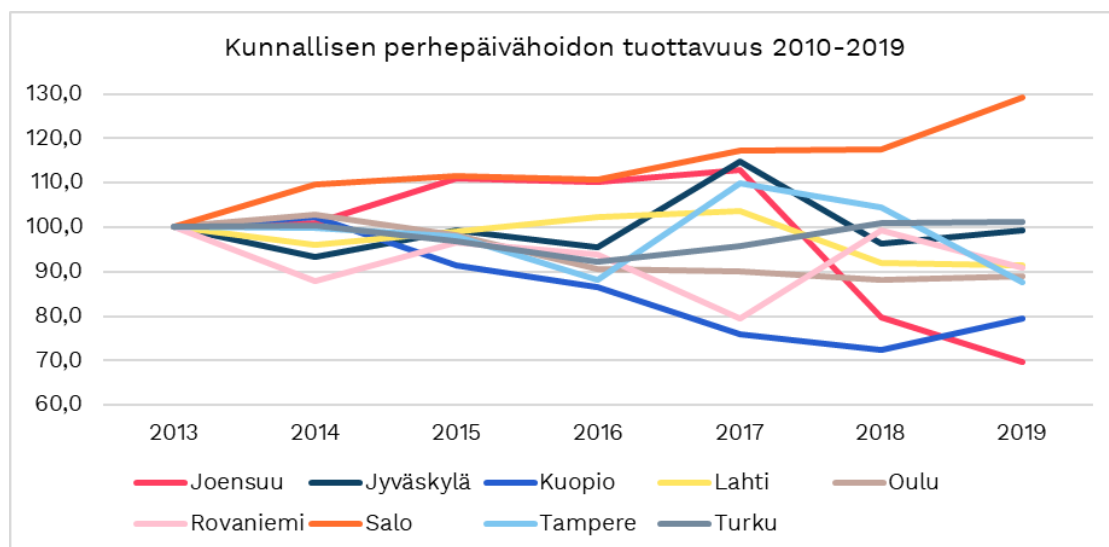
Kunnallisen perhepäivähoidon tuottavuus on kasvanut ainoastaan Salossa (+29,2 %) ja Turussa (+1,3 %). Jokaisessa kunnassa hoitopäivät (volyyymi) on vähentynyt merkittävästi.

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

KUVA 9. Kunnallisen perhepäiväkotihoidon tuottavuus vuosina 2013–2019. Kuvaan on otettu mukaan ne kunnat, joiden aikasarja kattaa koko ajanjakson

3.6 PERUSOPETUS JA LUKIOKOULUTUS

Vuoden 2019 perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tiedot ovat ennakkotietoja. Vuoden 2019 lopulliset tiedot ilmestyvät tammikuussa 2021. Opetuksen tiedot pohjautuvat Tilastokeskuksen ja Opetushallituksen tietoihin. Ennakkotiedoissa on hyödynnetty Kouluikkunan tietoja.

Tuottavuus

Opetuksen tuottavuus on laskenut viime vuosina. Vertailun kunnissa perusopetuksen tuottavuus on heikentynyt 7,4 prosenttia 2010–2019 välisenä aikana (taulukko 10). Tuottavuus on kasvanut ainoastaan Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa. Vertailun kunnissa perusopetuksen oppilasmäärä on keskimäärin kasvanut viisi prosenttia. Niissä kunnissa, joissa oppilasmäärät ovat kasvaneet reilusti (Kuopio, Lahti ja Oulu) on syynä myös kuntaliitos. Tosin oppilasmäärä on kasvanut melko paljon ilman kuntaliitosta esimerkiksi Espoossa.

TAULUKKO 10. Perusopetuksen tuottavuuden muutos vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa aikaväli on 2010–2018

KUNTA	Oppilasmäärän muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuusmuutos
Espoo	+23 %	+26 %	-2,6 %
Joensuu	-10 %	+6 %	-15,7 %
Jyväskylä	+11 %	+7 %	+4,6 %
Kotka	-6 %	+22 %	-22,7 %
Kouvola	-11 %	-4 %	-7,4 %
Kuopio	+25 %	+38 %	-9,3 %
Lahti	+19 %	+31 %	-9,6 %
Oulu	+81 %	+78 %	+1,4 %
Raasepori*	-11 %	+20 %	-25,5 %

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

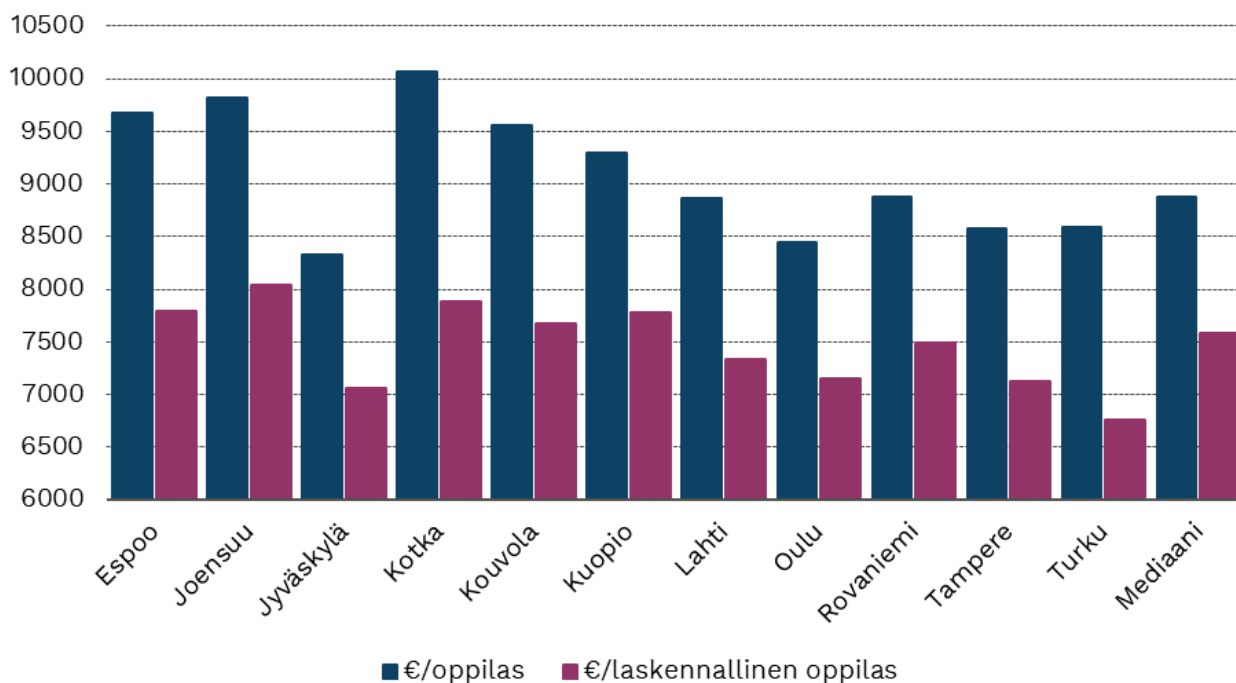
PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

Rovaniemi	+2 %	+11 %	-8,4 %
Salo*	-4 %	-2 %	-2,3 %
Tampere	+10 %	+15 %	-4,2 %
Turku	+5 %	+1 %	+4,0 %
YHTEENSÄ (md)	+5 %	+15 %	-7,4 %

Perusopetuksen yksikkökustannuksissa on huomattavia eroja (kuva 10). Korkeimmat yksikkökustannukset ovat Kotkassa, Joensuussa ja Espoossa. Laskennallinen oppilas huomioi maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen, ala- ja yläkoululaiset erikseen, lisäopetuksen, erityisopetuksen (9-vuotinen oppivelvollisuus), vaikean sekä muun vammaisopetuksen (11-vuotinen oppivelvollisuus), joustavan perusopetuksen sekä vieraskieliset.

Perusopetuksen yksikkökustannus vuonna 2019

KUVA 10. Perusopetuksen yksikkökustannus vuonna 2019. Tiedot ovat ennakkotietoja ja ne on tuotettu yhdessä Kouluikkunan kanssa

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

Vertailun kunnissa lukiokoulutuksen tuottavuus on heikentynyt 2,5 prosenttia (taulukko 11) 2010–2019 välisenä aikana. Tuottavuus on kuitenkin parantunut useassa kunnassa. Opiskelijamäärät ovat keskimäärin hieman vähentyneet kaikissa vertailun kunnissa, mutta kuntakohtaisia eroja on. Merkittävin opiskelijamäärän kasvun selittäjä on kuntaliitos (Kuopio, Lahti ja Oulu).

TAULUKKO 11. Lukiokoulutuksen tuottavuuden muutos vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa aikaväli on 2010–2018

KUNTA	Opiskelijamäärän muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuusmuutos
Espoo	-4 %	+9 %	-11,7 %
Joensuu	-6 %	-3 %	-3,3 %
Kotka	-4 %	+4 %	-7,9 %
Kouvola	-11 %	-15 %	+5,6 %
Kuopio	+8 %	+10 %	-2,0 %
Lahti	+15 %	+18 %	-2,7 %
Oulu	+18 %	+18 %	+0,2 %
Raasepori*	-13 %	+10 %	-22,9 %
Rovaniemi	-15 %	-27 %	+16,5 %
Salo*	-4 %	-12 %	+12,5 %
Tampere	+4 %	+6 %	-2,4 %
Turku	-2 %	+4 %	-5,3 %
YHTEENSÄ (md)	-2 %	+5 %	-2,5 %

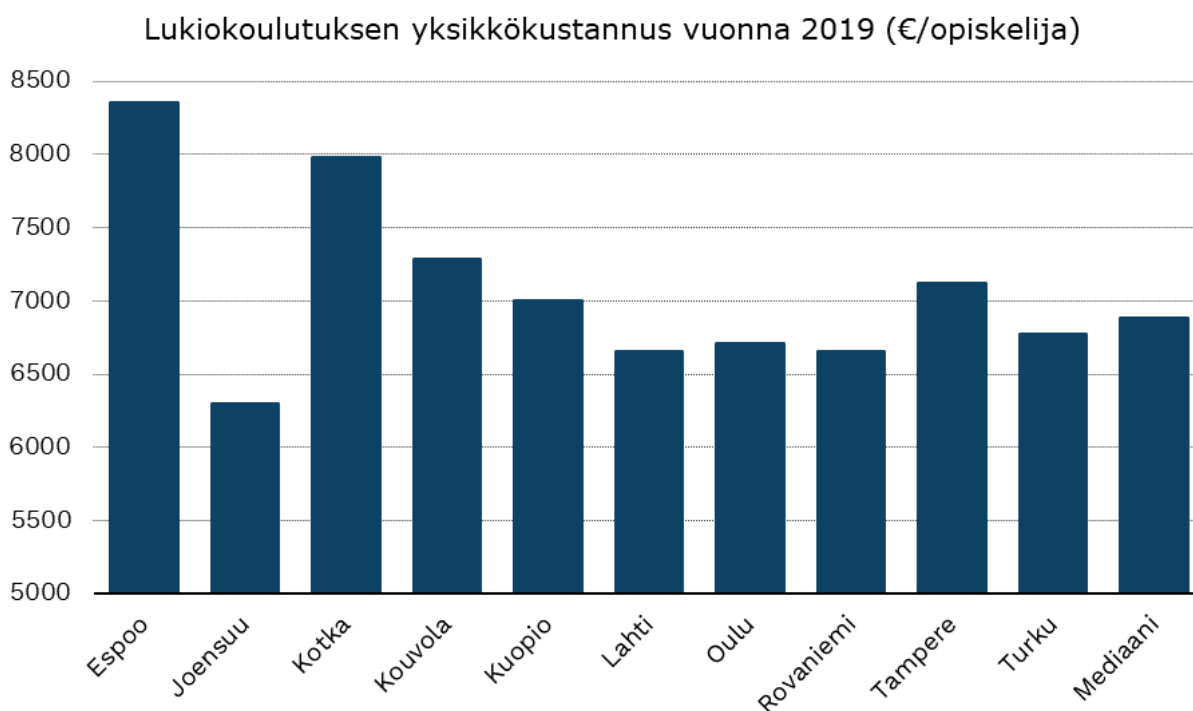
TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

Lukiokoulutus on parantunut eniten Rovaniemellä (+16,5 %). Alla on kuva vuoden 2019 yksikkökustannuksista (kuva 11). Yksikkökustannuksissa on suurta vaihtelua kuntien välillä.

KUVA 11. Lukiokoulutuksen yksikkökustannus vuonna 2019. Tiedot ovat ennakkotietoja ja ne on tuotettu yhdessä Kouluikkunan kanssa

3.7 KATUJEN TALVIHOITO

Katujen talvihoito poikkeaa huomattavasti muista mitattavista palveluista. Talvihoidon tuottavuuteen vaikuttaa oleellisesti talven rankkuus. Peräkkäisten vuosien välillä voi olla suuri ero talvihoidon kokonaiskustannuksissa. Runsaslumisempia talvia ovat olleet erityisesti talvet 2010–2013 ja 2018, jolloin myös eteläisessä Suomessa on ollut runsaslumisia talvia. Tämä näkyy myös talvenrankkuusindeksissä. Esimerkiksi kaikkien Suomen kuntien vuoden 2011 talvi on rankkuusasteikolla 1,04. Vastaavasti talvi 2014 on rankkuusasteikolla vain 0,85. Tämä tarkoittaa sitä, että vuoden 2011 talvi oli 22,4 prosenttia rankempi kuin talvi 2014.

Huomioitavaa on, että talvenrankkuusindeksi saa arvon **1,00** vuonna 2010, joka on mittaussarjan lähtövuosi kaikissa kunnissa. Kaikkien Suomen kuntien talvenrankkuusindeksi vuosina 2010–2019 (keskiarvo 311 kunnasta):

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1,00	1,04	1,00	0,99	0,85	0,90	0,88	0,87	0,96	0,93

Talven rankkuutta mitattaessa on huomioitava, että talvi mitataan aikavälillä 1.10.–30.4. Toisin sanoen viimeisimmän mittaussarjan talven 2019, säähavainnot ovat aikaväliltä 1.10.2018.–30.4.2019.

Talvikorjattu tuottavuusindeksi on laskettu siten, että tuottavuusindeksiä on korjattu talven rankkuusindeksillä, joka perustuu lumisade- ja nollan ylityspäivien lukumääriin. Lumisadepäiviksi on otettu sellaiset vuorokauden, joiden aikana on satanut vähintään 2 mm (vedeksi muutettuna), joka vastaa noin kahta senttiä lunta. Nollan asteen ylitysvuorokaudet ovat sellaisia vuorokausia, jolloin lämpötila on vaihtunut pakkasasteista plusasteiksi vähintään kerran vuorokauden aikana. Talvikorjattu tuottavuusindeksi kuvaa paremmin kunnan tuottavuutta, koska talven vaikutus saadaan standardoitua. Helppoina talvina (alhainen talvenrankkuusindeksi) hoidettavat katukilometrit ikään kuin ”lyhenevät” ja vastaavasti rankkoina talvina hoidettavat katukilometrit ”kasvavat”.

Tuottavuus

Katujen talvihoidon tuottavuutta mitattaessa talven sääolosuhteilla on huomattava vaikutus kustannuksiin. Kuntakohtaiset muutokset ovat huomattavia (kts. taulukko 12). Taulukosta löytyvät tuottavuusmuutos ja talvikorjattu tuottavuusmuutos.

TAULUKKO 12. Katujen talvihoidon tuottavuuskehitys yhteensä, sisältäen kunnallisen ja ostopalvelun (vuosiluvut suluisissa)

KUNTA	Katumäärän muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuus- muutos	Talvikorjattu tuottavuusmuutos
Espoo (16–19)	+3 %	-6 %	+10,1 %	+32,2 %
Joensuu (10–19)	+15 %	+12 %	+2,6 %	+11,8 %
Kotka (10–19)	+2 %	-43 %	+80,8 %	+71,8 %
Kouvola (13–16)	+0 %	+11 %	-9,4 %	-21,5 %
Kuopio (10–19)	+15 %	+98 %	-41,9 %	-52,1 %
Oulu (15–19)	+7 %	+42 %	-24,5 %	-12,7 %
Raasepori (15–19)	+19 %	+102 %	-41,2 %	-27,9 %
Salo (10–19)	+2 %	-47 %	+92,0 %	+51,7 %
Tampere (10–18)	+2 %	-32 %	+49,1 %	+48,2 %
Turku (10–18)	-0 %	-50 %	+100,2 %	+68,5 %

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

TAULUKKO 13. Kuntakohtainen talvenrankkuusindeksi talvina 2010–2019. Jos talvenrankkuusindeksi on enemmän kuin 1,00 on talvi ollut ”rankempi” kuin talvi 2010, tällöin väri on **punainen** ja vastaavasti jos talvi on ollut ”helpompi”, on väri **sininen**

KUNTA	Talvi 10	Talvi 11	Talvi 12	Talvi 13	Talvi 14	Talvi 15	Talvi 16	Talvi 17	Talvi 18	Talvi 19
Espoo	1,00	1,07	0,94	1,04	0,67	0,73	0,71	0,80	0,81	0,85
Joensuu	1,00	1,01	1,05	0,93	0,88	0,97	0,99	0,90	1,09	1,09
Jyväskylä	1,00	1,12	1,08	1,02	0,93	0,95	0,97	0,85	1,11	0,82
Kotka	1,00	1,06	0,85	1,01	0,73	0,77	0,82	0,81	0,83	0,95
Kouvola	1,00	1,09	0,90	0,94	0,79	0,80	0,81	0,81	0,98	0,93
Kuopio	1,00	1,06	1,03	0,98	0,87	0,93	0,93	0,89	1,09	0,85
Lahti	1,00	1,03	0,97	0,97	0,78	0,86	0,82	0,85	0,93	0,93
Oulu	1,00	0,88	0,94	0,91	0,84	0,90	0,86	0,85	0,86	1,04
Raasepori	1,00	1,07	0,95	1,10	0,75	0,72	0,76	0,83	0,82	0,88
Rovaniemi	1,00	0,85	1,09	0,97	1,06	1,03	0,99	1,01	1,02	1,19
Salo	1,00	1,13	1,02	1,10	0,78	0,80	0,79	0,78	0,86	0,79
Tampere	1,00	1,01	0,96	0,99	0,83	0,88	0,83	0,85	0,99	0,93
Turku	1,00	1,13	1,02	1,07	0,85	0,86	0,84	0,85	0,84	0,91

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

3.8 VIHERALUEIDEN HOITO

Viherhoidon tuottavuuslaskennassa on huomioitu pinta-alat hoitoluokittain. Eri hoitoluokat on muutettu vertailukelpoisiksi kustannuspainokertoimien avulla, jotta kokonaispinta-alaa on voitu verrata reaaliseen kustannuskehitykseen. Käyttömenot muodostuvat A-hoitoluokasta.

Tuottavuus

Viheralueiden hoidon tuottavuutta tulisi tarkastella ennen kaikkea yksittäisen kunnan tasolla. Pidempää aikasarjaa (2010–2019) ei ole tarjolla kuin muutamasta kunnasta.

TAULUKKO 14. Kunnallisen viheralueiden hoidon tuottavuuskehitys (vuosiluvut suluissa)

KUNTA	Viheralueen muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuusmuutos
Espoo (16–19)	-3 %	+2 %	-5,3 %
Joensuu (10–19)	+43 %	-5 %	+50,1 %
Kotka (10–19)	-8 %	-14 %	+7,5 %
Kuopio (12–19)	+13 %	+6 %	+7,4 %
Oulu (15–19)	-5 %	+3 %	-7,4 %
Raasepori (15–19)	+0 %	-21 %	+27,2 %
Rovaniemi (10–19)	+39 %	+8 %	+28,1 %
Salo (14–19)	+3 %	-8 %	+11,2 %
Tampere (11–18)	+5 %	-2 %	+4,6 %
Turku (15–18)	-13 %	-47 %	+64,7 %
YHTEENSÄ (md)			+7,5 %

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

3.9 TOIMITILOJEN YLLÄPITO

Toimitilojen ylläpidon tuottavuus on laskettu painottamalla kaikkia kunnan kiinteistötyyppejä (koulut, päiväkodit, sote-kiinteistöt, liikuntatilat, asunnot ja muut tilat) kustannuspainokertoilla ja vertaamalla näitä kiinteistöjen ylläpidon deflatoituihin kustannuksiin. Kustannuspainoker-toimet perustuvat 20 suurimman kaupungin kiinteistöjen keskiarvoihin (Trellum Tilainfo).

Toimitilojen ylläpitoon sisältyvät: käyttö ja huolto, ulkoalueiden hoito, lämmitys, vesi ja jätevesi, sähkö ja kaasu, jätehuolto, muut hoitokulut, korjaukset sekä siivous. Kustannukset eivät sisällä pääomakuluja.

Tuottavuus

Toimitilojen ylläpidon tietoja on tullut vain neljästä kunnasta, joten tässä vaiheessa ei voida tehdä suuria johtopäätöksiä tuottavuuden kehityksestä viime vuosien osalta. Taulukosta voi kuitenkin katsoa näiden kuntien tuottavuuskehityksen.

TAULUKKO 15. Toimitilojen ylläpidon tuottavuuskehitys vuosina 2015–2019

KUNTA	Pinta-alan muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuus- muutos
Oulu	+3 %	+4 %	-1,0 %
Raasepori	-3 %	+2 %	-4,5 %
Salo	-4 %	+1 %	-4,3 %
Tampere	-2 %	+30 %	-24,9 %

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

3.10 VESIHUOLTO

Vesihuollon tuottavuus on laskettu vertaamalla reaalisia kokonaiskustannuksia sekä jäte- että puhtaan veden kuutiomääriin, jotka on saatettu vertailukelpoisiksi kustannuspainokertoimien avulla. Jäteveden käsittely on keskimäärin 1,4 kertaa kalliimpaa kuin puhtaan veden. Kustannuspainokertoimet perustuvat suurimpien vesilaitosten puhtaan- ja jäteveden kustannusten keskiarvoihin.

Tuottavuus

Vertailussa mukana olevien kuntien vesilaitosten tuottavuus on laskenut 2,8 prosenttia vuosien 2010–2019 välisenä aikana.

TAULUKKO 16. Vesilaitosten tuottavuuskehitys vuosina 2010–2019. Poikkeuksena tähdellä (*) merkatut kunnat, joissa sulkeissa vuosiluvut

VESILAITOS	Vesimäärän muutos	Kustannusten muutos	Tuottavuus- muutos
Helsingin seudun ympäristöpalvelut	+6 %	+2 %	+3,8 %
Joensuun Vesi	-1 %	+7 %	-8,1 %
Jyväskylän Energia* (12–19)	-3 %	+33 %	-27,2 %
Kouvola Vesi* (15–19)	+18 %	+3 %	+14,2 %
Kuopion Vesi	+11 %	+57 %	-29,2 %
Kymen Vesi	+14 %	+4 %	+10,4 %
Lahti Aqua	+2 %	+5 %	-2,8 %
Oulun Vesi	+33 %	+35 %	-1,3 %
Salon Vesi* (10–18)	-2 %	-5 %	+3,4 %

Tampereen Vesi	+0 %	+22 %	-17,5 %
Turun vesilaitos* (12–18)	-4 %	-11 %	+6,9 %
YHTEENSÄ (md)			-2,8 %

Kymen Vesi Oy on ollut vertailun kunnista kaikkein tuottavin (+10,4 %). Vesilaitos toimittaa vettä Kotkan, Haminan ja Kouvolan kaupungeille.

4 Tuottavuusvertailun kehittäminen

Tuottavuusvertailu ei ole täysin valmis tuote. Kehittämistyötä tehdään yhdessä kuntien kanssa tuottavuusyhdyshenkilöverkoston voimin. Verkosto kokoontuu pääsääntöisesti kahdesti vuodessa. Kehittämistyötä jatketaan myös alaryhmissä, erityisesti teknisen sektorin osalta.

Ikäihmisten palvelut säilyvät tuottavuusmittarissa. Ikäihmisten mittarit ovat luotu siten, että ne soveltuisivat käyttöön myös sote-uudistuksen jälkeen maakunnissa. Toisaalta ikäihmisten tuottavuustietoja ei välttämättä pystytä jatkossa esittämään kuntakohtaisella tasolla.

Jatketaan tuottavuusvertailun kehittämistä kuntiin jäävien palveluiden osalta. Katujen talvihoidon mittarin kehittämistä jatketaan edelleen, jotta mittari huomioisi entistä paremmin erilaisten talvien sääolosuhteiden vaihtelut. Varhaiskasvatuksen kehittämisessä pyritään luomaan kokonaisvaltainen mittari, jossa huomioitaisiin myös kotihoidontuki. Tällöin saataisiin kokonaiskuva pienten lasten hoitamisen kokonaiskustannuksista kunnassa. Opetuksessa tullaan hyödyntämään Kouluikkunan tietoja aiempaa enemmän.

Kuntien tuottavuusvertailu on kehittänyt ruokahuollon tuottavuusmittaria yhdessä FCG:n kanssa. Myös ruokahuollon lukuja tullaan esittämään vertailun sivustolla, aluksi pienemmän kuntajoukon voimin.

Tuottavuusvertailua voidaan hyödyntää konsultoinnissa. Vertailun avulla saadaan esitettyä ns. oikeita kysymyksiä, jolloin voidaan selvittää, miksi jonkin palvelun kehitys on ollut tietynsuuntaista. Näitä ns. hyviä kysymyksiä voidaan pohtia myös tuottavuusverkostotapaamisissa. Verkostossa on mahdollista jakaa omia hyviä kokemuksia myös muille kunnille.

5 Verkko-osoitteet ja yhteystiedot

LISÄTIETOJA TUOTTAVUUSVERTAILUSTA:

Samuel Ranta-aho, projektitutkija

puh. 050 462 0058

samuel.ranta-aho(at)kuntaliitto.fi

TUOTTAVUUSVERAILUN TULOKSET:

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu

RESULTATEN AV PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSEN PÅ SVENSKA:

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse

- Ruotsinkielinen käännösversio ilmestyy myöhemmin

TULKINTA- JA TÄYTTÖOHJEET:

https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Tuottavuusvertailun_tulkinta_ja_tayttoohjeet_2020.pdf

TIEDONKERUUALUSTA:

<http://tuottavuusvertailu.kuntaliitto.fi>

- Käyttäjätunnus: **tuottavuus**
- Salasana: **tuottavuus**

TUOTTAVUUSVERTAILU

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi

PRODUKTIVITETSJÄMFÖRELSE

www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse
Samuel.Ranta-aho[at]Kuntaliitto.fi